

Hörnstenen

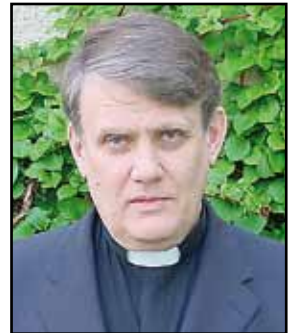
Teologiska institutet i Finland

3/2012

Henrik Perret

31.5.2012

Missionsfältet

”Missionsfältet är inte ett land, utan ett människohjärta.” (Biskop Fridtjof Birkeli)

Entydiga signaler både från Finland och Sverige – och där så önskas från vilket europeiskt land som helst – säger att den kristna tron är på stark tillbakagång.

Enligt Svenska Dagbladet döptes år 2010 endast hälften av alla bebisar, för 40 år sedan döptes 8 av 10 barn. Enligt Charlotte Hagström, som har forskat om religiösa riter vid Lunds universitet, finns det idag många alternativ: “Det hänger samman med att samhället förändras. Det finns både fler som bekänner sig till en annan religion och fler som inte erkänner någon religion alls.”

Ett av alternativen är att plantera ett träd “i stället för att hålla vatten över barnets huvud”.

Problemet är bara att ett träd inte frälser någon.

I vårt land har kyrkans forskningscentral nyligen publicerat en undersökning om finländarnas religiositet. Undersökningen visar att 84 % av alla tillfrågade förhåller sig mycket positivt eller positivt till att *Den blomstertid nu kommer* sjungs i samband med skolavslutningen. Också

när det gäller religionsundervisningen förhåller sig över 60 % positivt till den, 20 % däremot negativt.

Undersökningen bekräftar att man är villig att behålla riten, men har förlorat tron på det som riten är ett uttryck för. Endast 27 % av finländarna sade sig tro på den kristne Guden, vilket är 10 procentenheter mindre än år 2007. Drygt 20 % av de tillfrågade sade att de inte tror på Guds existens. Detta är nytt rekord, ur kristen synvinkel naturligtvis ett negativt sådant. Undersökningen, som gjordes i november 2011, visade också att inställningen till centrala kristna trossatser radikalt har förändrats. År 2007 ansåg 61 % att läran om Jesus som Guds Son var åtminstone sannolikt sann, medan undersökningen 2011 visade att endast 41 % av de tillfrågade ansåg att Jesus kunde ha varit Guds Son. Också när det gäller övriga centrala trossatser, t.ex. läran om jungfrufödelsen, Jesu uppståndelse och Jesu andra tillkomme, gav finländarna uttryck för en tydlig sekularisering.

Det finns mycket att begrunda i dessa siffror. Det första och viktigaste är att det handlar om människor, inte siffror. Människor, som lever, och som skall dö en dag,

många av dem utan att känna Jesus.

En intressant iakttagelse är också att riten intresserar i en situation när tron är borta. Därför har också olika grupper av fritänkare ansträngt sig för att skapa alternativa ceremonier för viktiga skeden i människans liv. Man har försökt få fram alternativ till dopet (t.ex. namngivningsceremonier), skriftskolan (Prometheus läger), profana ceremonier i samband med vigslar och begravningar.

Den stora frågan är dock varför det har gått så. Man kan naturligtvis hävda, att vi lever i en postkristen tid, när enhetskulturen brutits sönder och människan i konstruktivismens anda uppfattas som en produkt, som kan byggas upp av olika element. Vår tid är samtidigt mera narcissistisk än gångna tider, människan är kosmiskt ensam och ställer inte ofta de stora livsfrågorna.

Varje människa är ansvarig för hur hon hanterar sanningsfrågan, vilket centralt och primärt omfattar förhållandet till Jesus från Nasaret. Paulus talar om att ge "kärleken till sanningen rum". Man kan sannolikt hävda att många inte vill engagera sig i någon diskussion om sanningen, det är lättare att skjuta den frågan framför sig för att eventuellt senare ta ställning.

Men den fråga som blivit glömd är vilket ansvar vi kristna har i det faktum att våra vänner och medmänniskor sekulariserats. "Men hur skulle de kunna åkalla den som de inte har kommit till tro på? Och hur skulle de kunna tro på den som de inte har hört? Och hur skulle de kunna höra, om ingen predikar?" (Rom. 10:14).

När jag läser orden "hur skulle de kunna tro på den som de inte har hört", kommer jag att tänka på den amerikanska författaren och kulturjournalisten Nancey Pearcey, som har sagt om kristna: "De är andliga (kristna) privat, men i offentlighe-

ten är de agnostiker." ("They are privately spiritual, but publicly agnostic.")

Även om Nancey Pearcey avser att de kristna vill isolera det andliga livet från det övriga (kultur, moral, konst, politik) träffar hon rätt också när det gäller de kristnas vittnesbörd i tiden. En kristen idag sjunker så lätt in, blir anonym och oidentifierbar, den kristna profileringen hör församlingsgemenskapen och privatlivet till. Men detta innebär också att den kristna gemenskapen i första hand blir en "en gemenskap för inbördes beundran".

Det är nämligen den kristna bekännelsen, som skapar öppenhet för det kristna vittnesbördet.

De färska undersökningarna i våra nordiska länder om människors inställning till den kristna tron bekräftar att våra nordiska, traditionellt "kristna" länder, är ett missionsfält idag. Inte bara därför att vi har många invandrare, som bekänner en annan tro än den kristna.

Missionsfältet är inte några hundra eller tusen kilometer från oss. Det är här. Finland är idag ett missionsfält. Det avgörande är inte bara vad människorna tänker om den kristna tron, om Jesus Kristus. En avgörande fråga är faktiskt också vad vi, som kallar oss kristna, tänker, och framför allt vad vi gör.

Missionsfältet är ett människohjärta.

Vem talar profeten om?

Henrik Perret

”Jag ber dig, säg mig, vem är det profeten talar om här, om sig själv eller någon annan?”

Apg. 8:34

I Apg. 8 berättar Lukas om en etiopisk hovman, som på väg tillbaka hem från Jerusalem studerar Jes. 53. Hela perikopen (Apg. 8:26–40) börjar med en märklig befallning från ”Herrens ängel”: ”Gå vid middagstiden ut på vägen som leder från Jerusalem ner till Gaza. Den ligger öde.” Om vägen var öde (tom, övergiven), vad hade Filippus då där att göra? Men snart klarnar det att situationen var ”arrangerad”: ”Och se, då kom en etiopisk hovman som var eunuck och hade uppsikt över skattkammaren hos den etiopiska drottningen Kandace.” Och inte nog med det. Han läste en av GT:s viktigaste texter, kanske den mest centrala.

När situationen utvecklades och Filippus genom den Helige Andes maning hade närmat sig vagnen och på uppmaning av hovmannen satt sig i vagnen, omtalar texten något som åtminstone skulle förorsaka högt blodtryck hos många gammaltestamentliga exegeter: ”Då tog Filippus till orda och började utifrån detta skriftställe predika evangeliet om Jesus för honom.” (Apg. 8:35). Man kan naturligtvis acceptera att Filippus ville förkunna evangeliet, det var ju hans uppdrag. Men det heter att han ”utifrån detta skriftställe började predika evangeliet om Jesus”, dvs. han utgick från Jes. 53.

Talar Jesaja 53 om Jesus?

Handlade Filippus rätt? Vem talar profeten om? Talar profeten Jesaja verkligen om Jesus?

Om vi ställer frågan till en judisk rabbi, vem talar profeten om, svarar han sannolikt: ”Profeten talar om Israels folk. Folket har fått lida mycket för hednafolkens synder.” Eller kanske han svarar: ”Profeten talar om Messias”, som dock är en annan sak för honom än Jesus.

I den babyloniska Talmud, den rabbiniska judendomens viktigaste dokument, som fram till ca år 200 e. Kr. överfördes i muntlig form från generation till generation, heter det: ”Alla profeter, verkligen alla, profeter inte om något annat än om Messias’ dagar.” (b. Sanhedrin 99a).

Så hade man blivit lärd, och av Nya testamentets framställning ser man, att både Petrus och Paulus kände till denna tolkning och omfattade den.

Petrus sade en gång i Salomons pelarhall: ”*Alla profeterna, så många som har talat från Samuel och framåt, har också förkunnat dessa dagar.*” (Apg. 3:24).

Paulus säger: ”Och jag säger ingenting annat än vad profeterna och Mose har sagt skulle ske: att Messias skulle lida och att han som den förste som uppstått från de döda skulle förkunna ljuset både för vårt folk och för hedningarna.” (Apg. 26:22, 23).

Betyder "min tjänare" i Jes. 53 Israels folk?

Vem talar profeten om? Drar apostlarna hemåt, när de förkunnar att Jesaja 53 talar om Jesus Kristus? Är det möjligt att tolka Jes. 53 så att det handlar om Israels folk?

Svaret är entydigt: nej. Jesaja 53 vers 8 talar klart om en "rättfärdig" person, en individ, som dog "på grund av mitt folks överträdelse." Om Herrens tjänare dog för "mitt folks" (antingen Guds folk, eller profetens folk) överträdelseskull, då är tolkningen att Herrens tjänare skulle avse Israels folk omöjlig. "Mitt folk" är hos profeten Jesaja alltid Israels folk. Det heter inte här att Herrens tjänare led och dog för folkens synd, utan på grund av "mitt folks" överträdelse.

Man kan också tillägga att Israels folk inte har dött. Gud talar genom sin profet i första person endast i 52:13 (min tjänare), i 53:11 (min rättfärdige tjänare) och 53:12 "därför skall jag ge honom de många som hans del". I de övriga verserna handlar det om "honom" versus "oss". Texten är skriven i en typisk judisk form: "Som en späd planta sköt *han* upp inför honom, som ett rotskott ur torr jord. Han hade varken skönhet eller majestät. När vi såg *honom* var hans utseende inte tilldragande. Han var föraktad och övergiven av människor, en smärtornas man och förtrogen med lidande, lik en som man skyler ansiktet för, så föraktad att vi räknade *honom* för

intet. Men det var våra sjukdomar han bar, våra smärtor tog han på sig, medan vi höll *honom* för att vara hemsökt, slagen av Gud och pinad. *Han* var genomborrad för våra överträdelsers skull, slagen för *våra* missgärningars skull."

Den rabbiniska judendomen talar också om en messiansk tolkning (t.ex. i Targum Jonathan, Sanhedrin, Ruth Rabbah, Maimonides, Zohar), är den messianska tolkningen inte den dominerande. Många kända auktoriteter (t.ex. Rashi, Ibn Ezra och Radak) lär,

att "min tjänare" i Jes. 53 betyder Israel.

Även om dokumentation för den messianska tolkningen finns i den rabbiniska litteraturen, understryker man att Messias inte betyder de kristnas Jesus. "Messias" är en segrande Messias, men också hur Messias blir slagen.

På en judisk internet-sida (www.jewsforjudaism.org) listas 27 argument mot tolkningen att Jes. 53 skulle handla om Jesus. Gerald Sigal försöker i sin bok "Jesaja 53- Vem är tjänaren?" avvisa den kristna tolkningen. Han motiverar också varför judarna inte läser Jes. 53 i synagogans gudstjänst.

Sigal hävdar, att Jesus inte var så förkastad som tjänaren i Jes. 53. Han hänvisar till olika ställen i evangelierna där det t.ex. kan heta att "mycket folk följde Jesus". Han upprepar påståenden om att NT:s författare utformade texten så att den skulle vara i linje med

de gammaltestamentliga utsagorna. Sigal godkänner heller inte tanken att Jesus är "Guds Lamm", som anknyter till den stora försoningsdagens (Jom Kippur) offer.

Vem talar profeten om, sig själv eller någon annan?

Också bland kristna teologer finns det många som säger att den kristna tolkningen, som också Apg. 8 handlar om, är att läsa in något sådant i texten som inte ursprungligen fanns där.

Finns det då tillräckligt fog för påståendet, att Jes. 53 verkligen handlar om Jesus?

Man har sagt att "Jes. 53 är som om det hade skrivits under Jesu kors" (Franz Delitzsch). Jes. 53 är i själva verket en nyckeltext, som just behandlar Jesus som Guds tjänare. I evangelierna finns många hänvisningar till Jes. 53: t.ex. Matt. 3:15, 17:12, 22, 20:18, 26:24, 45, 27:39-43;

Mark. 10:45, 14:24, Luk. 12: 11:22, 22:20, 23:34, 24:27, 24:46; Joh. 1:29, 3:14, 8:28, 10:11, 15, 17, 19:9.

"Evangeliet om Jesus"

Paulus sörjer över att hans judiska vänner och bröder inte ser, att evangeliet vittnar om Jesus: "Än i dag finns samma slöja kvar när gamla förbundets skrifter föreläses, och den tas inte bort, först i Kristus försvinner den. Ja, än i dag ligger en slöja kvar över deras hjärtan när Mose föreläses. Men närhelst någon omvänder sig till Herren, tas slöjan bort." (2 Kor. 3:14-16).

Profeten talar verkligen om "Någon annan", dvs. om Jesus, om Honom, som profeten skriver: "Han var genomborrad för våra överträdelsers skull, slagen för våra missgärningars skull. Straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade."

Den blomstertid nu kommer

Ett HJÄRTLIGT TACK till alla STI:s förebedjare, understödjare och vänner! Ert understöd har gjort det möjligt för oss att verka ännu ett läsår. I början av hösten var det ganska tungt ekonomiskt, men Gud är god mot oss, Han har påmint många vänner om vikten av att STI får vara med att utbilda och utrusta herdar och lärare till våra församlingar, rörelser och skolor!

Den vackra sommaren är alltid en tid för STI när vi får öva oss att leva i tro. All verksamhet stannar upp, och ofta har det också blivit så att understödet under sommarmånaderna minskar.

Vi hoppas att många av Er vill komma ihåg oss i STI med en sommargåva. Utmaningarna och möjligheterna är många. Vi väntar med spänning på höstens stora utmaningar, på nya studerande och våra "gamla" med. Vi ber om att Kristus själv ville möta oss, kalla oss till sig och så sända ut oss till människor, som idag behöver Guds välsignelse och Kristi frid i sitt hjärta! Vill Du hjälpa oss?

Vi tackar i alla fall Er alla! Välsignad och vilsam sommar!

Henrik Perret

STUDERANDE HAR ORDET

Jag anser mig inte vara någon stor (eller ens liten) teolog eller teologembryo. Jag började studera teologi bara därför att Institutionens för lärarutbildning dörrar inte öppnades när det begav sig och för att jag alltid drömt om att få bli lärare. Under de år som gått har jag fått lära mig, att den som stängde lärarutbildningens dörrar för mig var min Skapare, som visste varför Han har skapat en icke-teolog att bli teolog. Som klasslärare hade jag säkert hamnat bakom katedern och svängt med min kartpinne och varit nöjd med livet. Genom mina religionslärarstudier har jag funnit vägen till barn- och ungdomsarbetet, där jag trivs så bra att jag ännu efter åtta års studier ännu inte är klar med studierna, utan det blir någon gång i en oviss framtid.

Foto Daniel Nummela

Länge gick jag med tanken, att jag inte behöver ta teologin på allvar, om jag nu läser så pass mycket att jag klarar kursserna och någon dag får mina papper i handen. Men under studiernas gång har jag märkt, att med titeln teolog följer också ett ansvar. Det finns många som frågar och frågar efter vägens riktning. De teologer, som vill ta Bibelns ord på allvar måste kunna svara på åtminstone några frågor, för detta land är fullt av sådana som visar på andra vägar. Allt behöver inte jag heller veta, men det skadar inte att nog till en viss grad vara insatt i ämnet när folk får veta vad jag studerar.

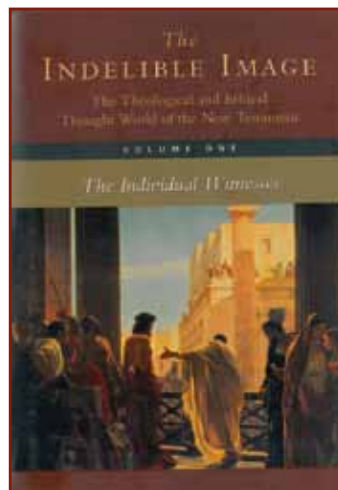
I denna kamp kan STI stöda den som studerar teologi. En färgstark skara stora teologer, och sådana som är på väg att bli stora teologer, utrustar varann såväl under föreläsningar och dagliga andakter som under de diskussioner som följer efter dem. Tyvärr har jag som länge bott i Tavastland upptäckt detta först i ett sent skede av mina studier, medan min vän som kommer från Karelen bygger redan länge försökt övertyga mig om STI:s förträfflighet. Jag tror dock, att den Skapare, som också skapat en teolog, och som lät mig påbörja dessa studier, bevarar mig på den rätta vägen också i framtiden och låter mig växa och bli allt visare som teolog, både i STI – Teologiska institutet i Finland – och utanför detsamma.

Laura Järvinen, teol. kand.

Nya testamentets budskap lever

Timo Eskola

Forskarna älskar igen Nya testamentet. Under de senaste två decennierna har man publicerat ett trettiotal helhetsframställningar av Nya testamentets teologi. Varje förlag har sin egen publikation och man kan märka att det råder en viss konkurrens. Men för den som läser och använder Bibeln är situationen gynnsam.

I England har N.T.Wrights omfattande serie *Christian Origins and the Question of God* vunnit en viktig position. Den centralaste delen av serien är en bok som behandlar Jesu undervisning och den heter *Jesus and the Victory of God* (1997). Wright söker en ny infallsvinkel i synnerhet ur Jesus-forskningen och han granskar Nya testamentets teologiska berättelser med hjälp av narratologin. På det sättet lyckas han disponera metaberättelser som kan förklara omfattande teologiska ämnesshelheter. Han förenar en analys av berättelsens struktur med kommunikationsteorin och med en allmän narratologi.

Det är in i den sammanställningen som han placerar sin uppfattning om den fortgående exilen och Jesu eskatologiska program. Wright anser att Jesu undervisning och teologi bäst kan förklaras utifrån Israels förhoppning om förnyelse. Jesus förkunnar på samma sätt som profeterna att folken ännu lever under exilens straff. Gud kommer med förnyelsen när Davids Son går upp till Jerusalem och grundar ett nytt andligt tempel. Det innebär förlåtelse för begångna synder och en barnskapets tid i Andens fullhet.

Texten är växelverkan

Ungefär en liknande sammanställning finner man i Ben Witherington III:s stora projekt *The Indelible Image: The Theological and Ethical Thought World of the New Testament*. Witherington har tillämpat en narratologisk analys när han tidigare gjorde en bedömning av Pauli teologi i sin bok *Paul's Narrative Thought World* (1994). Enligt Witherington konstruerar Paulus en stor berättelse alltifrån skapelsen och syndafallet till förlossningen och det eviga livet och den styr hans teologiska sammanställning. Inom dess ramar får detaljerna i kristologin och soteriologin sin betydelse. Witherington har använt samma i den första delen av sin nya serie oh den heter *The Individual Witnesses* (2009).

Han påminner om att Nya testamentets texter till sitt väsen är teologiska. De skildrar Gud som uppenbarar sig i tid och rum för människorna. Texterna har en tydlig målsättning. De strävar till att förmedla ett bestämt innehåll och därför kan man inte tolka dem lösryckta från deras egna intentioner. Eftersom Nya testamentets skildring såväl i evangelierna som i kristologin är berättande bör den teologiska

granskningen utformas enligt den.

Witheringtons teologi börjar med Jesu egen förkunnelse. Också han betonar att Guds rikets evangelium betyder Guds svar på förväntningarna om Israels förnyelse. Jesus framträder som den som bygger det eskatologiska templet och som samlar en församling av troende där den Helige Ande bor. Samma teman styr också budskapet i Pauli och apostlarnas brev även om detaljerna växlar. På samma sätt som många framställningar av Nya testamentets teologi behandlar Witherington i den första delen turvis igenom Jesu, Pauli, Johannes', Hebreerbrevets och evangelisternas teologi.

I seriens andra del *The Collective Witness* (2010) söker Witherington ett systematiserande ("collective") grepp. Witherington söker etablerade begrepp med vars hjälp människor ordnar upp sin narrativa tankevärld. Som teolog är Witherington övertygad om att Nya testamentets författare i huvudsak har en gemensam symbolvärld. Han citerar Matera som skriver: "Nya testamentets teologiska enhetlighet grundar sig på dess implicita metaberättelse som de olika texterna vittnar om." Den enhetliga symbolvärlden är delvis en följd av det som redan Childs har sagt: Nya testamentets begreppsvärld är helt och hållet bunden vid Gamla testamentets teman och motiv.

Ett fast grepp om teologins kärna

I Förenta staterna har en liknande tolkning förts fram av Frank Thielman i skriften *New Testament Theology: A Canonical and Synthetic Approach* (2005). Thielman påminner om att det inte är möjligt att skilja åt ett historiskt och ett teologiskt sätt att närma sig saken. Eftersom varje historisk- och teologiforskare blir tvungen att göra

en rekonstruktion utifrån sitt material varierar inställningen till textens teologiska värde. En forskare från den religionshistoriska inriktningen ger ofta ett helt annat värde och en annan betydelse än en representant från det teologiska sättet att läsa. Enligt Thielman lyckas det kanoniska sättet att läsa med att disponera texternas profetiska röst som har något att säga även till läsarens moderna församling.

Trots att Thielman i sitt verk går igenom de nytestamentliga texternas teologiska innehåll bok för bok strävar han ändå till att finna enhetliga drag i teologin. Men Thielman gör inte det genom att harmonisera. Han konstaterar också att den kanoniska tolkningen som betraktar kyrkans trossperspektiv som viktiga, måste ta i beaktande mångfalden i texternas teologiska uttryckssätt (*theological diversity*).

Finländska alternativ

Under senare år har det i den finländska diskussionen framträtt två synnerligen olika helhetsframställningar. Heikki Räisänenens *Mitä varhaiset kristityt uskoivat* strävar till att erbjuda en sociologisk analys av hur de olika bakgrundsåsikterna till Nya testamentet har utvecklats på olika håll. Men själva Nya testamentets textar intresserar honom i ringa grad: Räisänenens avsikt är att undersöka området utan kanongränser.

Min egen *Uuden testamentin narratiivinen teologia* ansluter sig till den inriktning som Wright och Witherington har startat. Avsikten har varit att erbjuda en framställning av den teologi som Nya testamentets kanon representerar. På texternas nivå är budskapet enhetligt och det man kan finna ger bibelläsaren en ny tillit till evangeliets skatter.

Att möta den aggressiva ateismen

Timo Eskola

Grälet om ateismen verkar inte lugna sig. Om det sen gäller naturvetare, fritänkare eller journalister, så är gudstron i motvind. De västerländska kritikernas Gud är som en dålig arbetstagare – i förhållande till människorna är han utan vilja och förmåga. Hans kyrka är trångsynt och livsförnekande. Ateismens teser är enkla. Tron anses vara direkt farlig för det mänskliga. Man påstår att kristendomen uppehåller våldet i världen. Lämnar Gud människorna i knipa?

Ateismen är i det allmänna medvetandet alltid gudsförnekelse. Enbart på grund av benämningen framgår det inte på vilken grund man motsätter sig Gud eller religionen. Någon anser att världsbilden gör hela gudsbegreppet omöjligt, en annan tänker att religionerna är skadliga, också om någon form av gudom skulle existera. Ateismen har naturligtvis motiverats med hjälp av vetenskapsmännen. Samtidigt måste man dock konstatera, att man har motsatt sig Gud också av rent praktiska och känslomässiga orsaker.

Om man vänder på steken, kan man ändå tala om ateismens problem. För det första har ateisterna inte en enhetlig uppfattning om världen. De är som motståndare till tobaksrökning: man kan ha olika argument, bara man motsätter sig. Ateismen är ingen enhetlig rörelse, och den strävar inte efter ett positivt liv. Ateisterna har ju inte något gemensamt mål.

Mitt bland problemen

Ateismens egentliga problem är dess inre kontroversialitet. Hur komiskt det än låter så känner inte ateisterna Bibeln. De

motsätter sig nog Gud, men vet inte vem de står emot. Bibelns Gud är en personlig Gud, som har sänt sin Son i världen för att frälsa människorna. Kristendomens främsta egenskap är kärleken. Om ateisterna skulle motsätta sig detta, motsätter de sig kärleken.

Kanske det största problemet för ateisterna ändå är världsbilden. Om allt är bara materia, är grunden för mänskligheten borta. Vi har nog i Finland fått läsa på bussarnas sidor om ”den glada ateismen”: sluta oroa dig! Friska människors liv begränsas enligt påståendet av en enda brist, den kristna tron. Alla ateister är dock inte så hoppfulla.

Mitt bland djuren

Den berömde nyateisten John Gray konstaterar, att ”det är mycket svårt att acceptera att människan bara är ett djur bland djur”. Som ateist förnekar Gray den kristna uppfattningen, att mänskligheten är något unikt. Enligt honom är människan enligt naturen våldsam. Därför skall livet vara ångestfyllt. Djuren har inte någon moral.

I nyateismens värld kan man inte förklara den besinningslösa ondskan. Efter-

som det inte finns någon Gud, är det bara naturen som kan förklara verkligheten. Människan är "ensam i universums likgiltiga världighet, som hon själv av en slump har stigit upp från." Den naturvetenskapliga världsbildens grundstenar blir ensamhet och mörker. Ingenting kräver att människan skall fatta beslut om den svaga.

De reklamremсор som limmats på bus-sarnas sidor tar fel. Livet utan Gud är inte bekymmerslöst. Den rätta ateismen är dys-ter. För gudsförnekarnas synder finns ingen försoning. För deras ondska finns ingen förlåtelse. För deras värld finns ingen förklaring. Utan Gud finns inget hopp.

Det finns ett personligt
REFERENSNUMMER
på adresslappen på baksidan av
varje nummer av Hörnstenen.

Detta referensnummer skall gärna användas vid alla gåvor och andra betalningarn, då blir det förmånligare för alla parter. Kanske vill någon vara med med några euro per månad? Då kan man göra en betalningsförbindelse med banken, eller från sin nätbank sköta det.

Sommarens öppethållningstider

1.–20.6. kl. 9–15

21.6.–3.8. stängt

6.–31.8. kl. 9–16

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

Fax 09 6689 5555

E-post: sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank Sampo 800011-564245
FI7480001100564245
DABAFIHH

Anställda
generalsekr. Henrik Perret (gsm 040 172 3838)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och
läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19

Finansierat av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bockgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Lasse Nikkarikoski

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungsdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajsaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

* . D022 *

Itella Oyj

*De gladdes över att det blev stilla, och han
förde dem till den hamn dit de ville.*

Pärmbilder:
Rolf Wiiala

Ps. 107:30